

UMIJEĆE MOLITVE.

Napisao Mgr. de Mathies. — Prevodi B. Strizić.

V.

MOLI BEZ PRESTANKA!

Ali „moliti bez prestanka!“ ~~Toga~~ ne može ni jedan razuman čovjek. Osobito ne onaj, koji je veoma zaposlen. Ipak. Može, ako ne zanemari molitve npr. ni jedan dan. Jutarnja i večernja molitva ne mjere se laktom. U nebu zacijelo se ne mjere. Tamo vrijede iskrenost, gorljivost i vjernost u molitvi. Zar možda ne mogu da budu kratke molitve iskrene i žarke? Svakako mogu biti. A vjeran je u molitvi onaj, koji je ne ostavi ili ne odgodi bez valjana razloga. Ako čovjek samo četvrt sata prije ustane ili četvrt sata kasnije legne, ako skрати za nešto kroz dan nepotrebne razgovore, ako ne bude tako dugo u gostionici, ako ne bude čitao koje beskorisne knjige i tolikih štetnih novinskih članaka, ako popuši koju smotku manje, ako neke svoje druge stvari bolje razredi: bilo poslove, bilo zabave, bilo poslijepodašnje drje-manje, moći će sigurno svaki dan barem nekoliko općiti s Bogom i s njegovim Svetima. A najzad: zar se ne može putem na posao, u ured, u školu, na skupštinu i moliti? Ako se hoće? Jest, ako se hoće. Tako je. A onda ima još „dobra nakana“, t. j. u molitvi Bogu izrečena dobra namjera, da mu čovjek kroz cijeli dan sve svoje radosti i žalosti prikazuje. Ta „dobra nakana“ posyećuje svekoliko naše djelovanje, čini svaki naš posao službom Božjom, jest molitva u širem smislu. Obnavljanje dobre nakane je izvrsno „moljenje bez prestanka“, naročito, ako se s time (ne prerijetko!) spoji i kratko iskreno ispiti-vanje savjesti.

Tko tu stvar ne odbije kao pretešku, skoro će naučiti često moliti. Tko s Bogom pouzdano opći,

neće n) pr. u napastima dugo kolebati između da i ne; on će se brzo preporučiti Božjoj zaštiti i tad — pravo raditi. Kod praktičnih sumnji zazvat će najprije Duha Svetoga i tad — mirno odvagnuti različita ljudska mnijenja.

Ako takova čovjeka iznenada snađe kakva nevolja, vičan je da si predoči sliku svoga raspetoga Spasitelja. Katolik, koji umije moliti, poznaje i ljubi i Svete Božje i uči od njih, kako je nasljedovati Krista u svakom staležu. Teško i veoma ugodno. Uvijek moliti i nikad ne prestati znači: primati i radost i žalost s mišljenjem na Boga. To jest: svemu dati svrhunaravsku vrijednost. To znači: sve stvari promatrati u svijetlu vječnosti. Ali nikako ne znači: biti tako zvani bogomoljac ili plačljiva bogomoljka.

Istina jest, da Bog od svećenika, redovnika i od drugih za to odabranih duša zahtijeva intenzivniji molitveni život nego od ljudi, koji se treba da dađu na svjetske poslove. Ali isto tako je istina, da ni mnogo zaposleni svjetski ljudi nijesu oslobođeni od molitve. Katolik, koji ne moli, oslobađa se od općenja s Bogom. Zar je onda čudo, ako takav čovjek naskoro izgubi razumijevanje za planove Božje o spasavanju, naročito za općeniti Božji zavod za spasavanje, za Crkvu katoličku? Katolička je religija unijela u ovaj zemaljski pojavni svijet klicu svrhunaravnoga života. Svrhunaravnost pričinja se onome, koji u molitvi ne opći s Bogom, ili kao nenaravnost ili kao neugodna čarobnjačka knjiga zapečaćena sa sedam nerazriješljivih pečata. Nevjernici dosta često ludo tvrde, da katolici pripisuju Crkvi i njezinim sakramentima „čarobnjačke“ sile. Oni gledaju u Bogu protivnost onome, što zovu prirodom i prirodnom evolucijom. Mi pak učimo u molitvi, da je Bog sila, koja čini, da priroda bičstvuje višim načinom bičstvovanja. I što postojanije molimo, to nam jasnija biva slika kako ovoga svijeta tako i budućega. Ako vjerom gledamo i samo kao u ogledalu te ne možemo još motriti slavu, koja ide, ipak u molitvi već udišemo čisti zrak visina.

Kako se nevjernik smije n) pr. lijepome kršćanskom običaju da se moli prije jela! Mi molitvom prije jela ispovijedamo, da poznamo darovaoca svakoga dobrog dara, ali i to, da znamo i za višu hranu od one, koja hrani samo tijelo.

VI.

BOGATA RIZNICA.

Kako je ipak bogato carstvo molitve! Jesi li kad izvršio duhovne vježbe po sv. Ignaciju? U njima si ~~uočio~~ različite vrste i načine, kako se moli. Kod usmene molitve, u kojoj se čovjek služi obrascem te ga izgovara, n) pr. kod Očenaša, možeš misliti na svoje molitvene prošnje ili na osobu, na koju upravljaš molitvu, nećeš li da svaku pojedinu riječ promatraš. Ali to počinje možeš tako činiti, da misliš o pojedinim riječima molitve dotle dok imaš što o njima da razmišljaš, odlučuješ, dok te se doimaju. Kako je n) pr. bogat sadržaj samo riječi „Oče“! A kako dviju riječi „Oče naš!“ Ili rečenice „Otpusti nam duge naše!“ O tome bi mogao mnogi jadni grješnik razmišljati čitav život svoj. A koje sve odluke može da pobudi rečenica: „Kako i mi otpuštamo dužnicima našim“. Kako mnoga duša treba da se u molitvi dugo bori, dok ono učini, na što je pomenute riječi potiču! Što li sve ne možemo da promišljamo moleći na taj način Zdravomariju, Vjerovanje apostolsko, Deset zapovijedi Božjih, Pet zapovijedi crkvenih, Misne molitve, svukoliku liturgiju u Misalu, Brevijaru, Ritualu i Pontifikalu! Sveto Pismo staroga i novoga zavjeta, osobito riječi i djela Gospodova u Evandeljima, nauku apostola, i najzad život svetaca i svetica Božjih. Šta više, ljepotu i strahotu prirode, događaje svjetske povjesnice i dnevne možemo da razmišljajući promatramo, nastojeći iznaći njihove uzroke u svjetlu sv. vjere i pobuđujući odluke pokajanja.

Ja Tj

naucio
Ja
Ll
b
Ja

Li

Mnogi kršćanin kad moli umije da si stvari i događaje tako zorno predočuje, kao da je kod njih uprav nazočan; drugi manje rade svojom maštom a više razumom svojim ispituju i razglabaju vjerske istine. Na taj način cijeli im je katekizam molitvena knjiga. Svaka molitva je dobra, koja našu dušu prosvjetljuje i pobuđuje na dobre odluke.

Svakako je najbolje, kad nam molitva neposredno iz srca izlazi. Knjige su samo pomoćna sredstva, da poučavaju i pobuđuju, a i zato, da ispravljaju krivu, jednostranu, neplođnu pobožnost, kao i zato, da poučavaju u posebnim staleškim dužnostima.

Ako smijem da ti preporučim molitvene knjige, tad ti osobito preporučujem, da takove odabereš, koje imaju liturgičke molitve svete katoličke Crkve. One su nada sve bogato vrelo za pobožne misli. Nijesu sentimentalne i površne. U njima je zdrava nauka u onakovoj formi, kakova daje nešto zdravo svakoj dobi, svakome staležu i svakome stupnju obrazovanosti. Pomenute molitve lako se mogu naizust naučiti i prevedene su na sve kulturne jezike. Sastavljene su od riječi Sv. Pisma, sv. Otaca i pobožnih te prosvijetljenih duhova prošlosti pune vjere. Svojom poukom i poezijom donekle nam predočuju vjeru naših predaka. Sveci staroga i novoga zavjeta, napose pak Gospod Isus Krist, služili su se od česti njima. Kršćanska općina u katakombama najprije ih je sakupila, srednji ih je vijek obogatio, novo doba dodalo je staroj riznici mnogi dragocjeni biser. Riječi te liturgije odjekuju u siromašnoj seoskoj crkvi kao i u veličanstvenoj katedralci, na usnama su crkvenih odličnika, misionara, običnih svećenika. Crkva Božja bdi nad tim dragocjenim blagom Duha Svetoga, i unutrašnje, pobožne kršćane neprestano ono privlači. Nastoj i ti da razumiješ i zavoliš molitve Crkve, tvoje svete majke. Lako i rado se moli, kad se moli riječima i u duhu Crkve.

Možda ti je već odavna mila knjiga „Nasljeduj Krista“, ili „Ispovijesti sv. Augustina“ ili druga koja, koja je postala zajedničko dobro kršćanstva. Tad nastoj iz takvih knjiga i moliti i istine spasenja moleći razmatrati. Kad biraš novu koju knjigu za razmatranje, posavjetuj se sa svojim ispovjednikom i svojim zdravim ukusom. Nije sve dobro, što je naštampano. I ono, što je dobro, nije sve za svakoga. A prije svega treba da moliš, da naučiš moliti.

I krunica, kojoj se oholice i neznalice rugaju, izvrsna je molitva. U njoj razmatraš svoga Spasitelja u zajednici s njegovom blagoslovenom Majkom u radosnim, žalosnim i slavnim glavnim zgodama zajedničkoga im života. Krunica je molitva za priprostoga seljaka, ali njezine dubine ne može da iscrpi ni najučeniji bogoslovac. Možda ti je teško da budeš sabran, kad se krunica zajednički moli. Tad se vježbaj, da je sam u miru moliš, među tvojim poslovima i naucima, na početku ili na svršetku rada, ili na šetnji. Što se budeš više bavio svojom krunicom, to će ti ona više davati. Krunica je najjednostavniji i najnaravniji uvod u razmatranje. Badava nije ju Crkva tolikoput najtoplije preporučila svim staležima. Ne stidi se imati krunicu i sa sobom je nositi, ako je revno upotrebljavaš. Ne daj se time smesti, što neki tu krasnu molitvu odbijaju. Ti je možeš dobro izvršiti. (Ne treba da se za njima povodiš).

Trebalo bi sad koju reći o tako zvanim višim stupnjevima molitve n/ pr. o motrenju. No o tome možeš da oprezno i ponizno čitaš djela sv. Terezije od Isusa i drugih mistika, kojima je Bog dao milost da na poseban način opće s njime. I mnogi su učeni bogoslovci mnogo toga napisali o višoj molitvi. Ipak sumnjam, da će ti biti potrebno takove knjige proučavati za tvoj molitveni život. Sadržaj naime knjiga kao i način, kojim su pisane, zahtijeva prilično filozofsko i teološko znanje, koje tebi, sva je prilika, nedostaje. Mogao bi mnoge stvari krivo ili nikako

ovdje

Ja

razumjeti. Ili bi stao težiti za stvarima, koje nije Bog za tebe odredio. Jer samo Bog može učiniti, da neka duša opći s njime na onaj tajnoviti način, koji nastoje opisati katolički mistici.

A škodilo bi ti, kad bi se mašao djela lažnih mistika, da tako dodeš do općenja s Bogom. Baš u današnje vrijeme širi se uvelike lažna mistika u oblicima budizma, teosofije, religije unutrašnje svijesti o Bogu i t. d. Ali Bog, koga se u pomenutim stvarima traži, jest ili svijet, priroda sama sobom, svemir ili drago Ja. Duh nijekanja služi se prerasličitim sredstvima, da duše odvede od pravoga Boga. Danas, kad je težnja za Bogom i religijom zahvatila i mnoga nevjernička srca, hoće lažac od iskona da i tu težnju navrati na lažan put. U lažnoj mistici traži doduše čovjek čestoput i svoga Boga, ali nalazi samo stvora — dakako u ovom ili onom političkom, romantičkom, filozofskom ili pače magičkom, okultističkom obliku. Pravi kršćanin treba da se stoga drži u svom molitvenom životu i što je s time u vezi razuma i objavljene nauke, kako se nalazi u sv. Pismu i u katoličkoj i apostolskoj predaji.

LJUDEVIT WINDTHORST.

(1812.—1891.)

Na početku njemačkoga t. zv. kulturnoga boja rekao je svesilni tada kancelar Bismarck: „U Canosu nećemo nikad!“ Da je ipak išao u Canosu, zasluga je umnih i čeličnih vođa njemačkih katolika, a među tim vodama ističe se „mala ekscelenca“ Windthorst. Svijetlo je ugledao 17. siječnja 1812. u hanoverskom seocu Osterkappelnu (kod Osnabrücka), gdje mu je otac bio upravitelj imanja stare i ugledne